

suet, variis in locis, et præsertim *Défense de la tradition ; la Discussion amicale, lettre 4 ; Excellence de la religion catholique, ouvrage traduit de l'anglais de M. Milner, lettre 10e*, etc.

Hinc sequitur quod traditio constans et universalis tantam mereatur fidem quantum ipsa Scriptura sacra; ergo validissima subministrat argumenta ad dignoscenda fidei dogmata, et in primis divinam veræ Ecclesiæ constitutionem; etenim quæ vera traditione constant ut divina, tam certa sunt ac ea quæ in libris sacris describuntur. Ergo.

II CAPUT PRÆVIUM.

DE NOTIONE ECCLESIE.

Vox *Ecclesia*, a verbo Græco ἐκκλησία, *in-voco*, oriens, idem significat ac cœtus. In ipsis Scripturis sacris promiscue usurpatur pro cœtu, sive religioso, v. g. *Si Ecclesiam non audierit, sit tibi sicut ethnicus et publicanus*, Matth. XVIII, 17; sive profano, ut in Act. XIX, 32: *Erat enim ecclesia confusa*; sive etiam iniquo: *Odiſi ecclesiam malignantium*, Ps. XXV, 5. Mos autem prævaluit ut vox illa pro cœtu religioso duntaxat sumeretur, imo ad designandum societatem religionem Christi profitentem consecraretur.

In triplici statu catholici considerant Ecclesiam Christi, videlicet, in cœlo triumphantem, in purgatorio patientem, et in terra militantem.

De sola Ecclesia prout est in terra militans, hic nobis agendum est.

Bellarminus eam definit: *Societatem hominum viatorum ejusdem fidei professione eorundemque sacramentorum participatione conjunctorum sub regimine legitimorum pastorum ac præsertim summi Pontificis*. Hæc quidem definitio, ab omnibus catholicis admissa, est accurata et naturam Ecclesiæ catholicæ perfecte describit, ut ex dicendis

in decursu tractatus patebit: sed hæretici quibuscum nobis dimicandum est, eam rejiciunt. Requiritur tamen ut commune cum illis habeamus principium extra dubium positum; ex quo procedentes, methodicam instituamus discussionem. *Bossuet* Ecclesiam sic definiuit in exordio famosissimi sui cum ministro *Claude* colloquii: *Societas hominum viatorum, veram Christi Doctrinam profitentium*. Fatentur ipsi protestantes definitionem istam esse veram et accuratam; hanc igitur admittimus.

III CAPUT PRÆVIUM.

DE NECESSITATE ADHÆRENDI VERÆ ECCLESIE.

Sensus quæstionis est utrum extra communionem cum vera Christi Ecclesia salus obtineri possit.

PROPOSITIO.

Qui scienter, aut saltem ex ignorantia vincibili, extra veram Ecclesiam morantur et decedunt, salutem æternam obtinere nequeunt.

Prob. 1°. Si Ecclesiam non audierit, sit tibi sicut ethnicus et publicanus, Matth. XVIII, 17. *Qui non crediderit condemnabitur*, Marc. XVI, 16. Certe qui habendus est ut ethnicus et publicanus, qui damnandus est, salutem non consequetur: atqui talis est omnis qui vivit extra Ecclesiam.

Prob. 2°. B. Paulus, Eph. v, 23: *Christus caput est Ecclesiæ, ipse salvator corporis ejus*. Col. 1, 18: *Et ipse est caput corporis Ecclesiæ*. Unde sic. Caput non influit nisi in membra proprii corporis: ergo salus veniens a Christo obtineri non potest extra Ecclesiam.

In aliis locis Ecclesia dicitur *domus Dei, columna veritatis*, sponsa et amica Christi; porro repugnat salutem reperiri extra domum Dei, columnam veritatis et sponsam Christi: ergo.

Prob. 3° ex Patribus. S. Cypr. De unitate Eccl. « Habere » jam non potest Deum patrem qui non habet Ecclesiam » matrem... Si potuit evadere quisquam qui extra arcam » Noe fuit, et qui extra Ecclesiam fuerit, foris evadet. »
 Multa alia citari possent testimonia non minus clara et splendida. Ergo.

Propositionem nostram libenter admittunt ipsi protestantes; cum enim hic agatur de vera Christi Ecclesia in genere, fatentur extra eam nullam obtineri posse salutem. Vide *Bossuet, Histoire des Variations*, l. 15. Calvinus aiebat, *Institut. l. iv, c. 1*: « Extra Ecclesiae gremium nulla » est speranda remissio peccatorum, nec ulla salus. » *Jurieu*, celebris minister in secta calviniana, idem confessus est, et hodierni protestantes ab ea sententia minime recedunt. Frustra igitur hanc quaestionem fusius tractaremus. Nunc summa cum diligentia quaerendum est ubi sit vera Ecclesia extra quam nulla est salus.

Sunt tamen qui, potius inter incredulos quam inter protestantes numerandi, dicunt Christum instituisse *Christianismum*, non autem Ecclesiam cui necessario adhaerendum sit. Verum, ut infra demonstraturi sumus, Christus dogmata revelavit, mandavit Apostolis eorumque successoribus docere servanda *omnia quaecumque* ab illo didicerant, et ministerium pastorum in sacra hierarchia distributum instituit. Ergo.

PARS PRIMA.

DE NOTIS VERÆ ECCLESIAE.

Notæ Ecclesiae sunt signa quibus eam a sectis pseudo-christianis tuto discernere possumus. Certum est apud omnes quod hujusmodi notæ vel signa existere debeant; Deus enim omnes homines vult salvos fieri, et ad agnitionem veritatis venire, I Tim. ii, 4: porro extra veram Eccle-

siam nulla est salus. Necessè est ergo ut vera Ecclesia tuto ac facile secerni possit.

Dicemus 1° de notarum veræ Ecclesiae existentia; 2° de illarum applicatione.

CAPUT PRIMUM.

DE NOTARUM VERÆ ECCLESIAE EXISTENTIA.

Ut notæ veræ Ecclesiae ad finem propositum nos perdere valeant, tres specialiter habeant dotes necesse est, videlicet: 1° debent esse notiores ipsa Ecclesia, alioquin immerito dicerentur notæ; 2° cogniti faciles, quia necesse est ut rudiores sicut et docti veram Ecclesiam cognoscere valeant: non necesse est tamen omnes notas captui idiotarum et ingenio peritorum esse simul proportionatas; 3° veræ Ecclesiae propriae; si enim aliis sectis competere, jam illarum ope vera Ecclesia discerni non posset.

Lutherus, Calvinus et Ecclesia Anglicana duas admittunt Ecclesiae notas, scilicet rectam doctrinae Christi praedicationem, et legitimam sacramentorum administrationem; nonnulli addiderunt legitimam disciplinam recte administratam. Illæ notæ ad unam reducuntur, nempe ad veram Christi doctrinam, examine privato ex Scriptura sacra cognitam: ita nunc omnes protestantes, ut ipsi dicunt et in scriptis suis palam exprimunt.

Catholici vero unanimiter affirmant in Ecclesia necessario quidem esse rectam doctrinae Christi praedicationem, legitimam sacramentorum administrationem et rectam disciplinam; sed negant has qualitates assignari posse tanquam Ecclesiae notas: quatuor alias assignant notas quæ a concilio Constantinopolitano traditæ sunt his verbis: *et unam, sanctam, catholicam et Apostolicam Ecclesiam*. De his et illis seorsim nobis dicendum est in sequentibus articulis.